

Ekonomiczny Uniwersytet Dziecięcy



Temat wykładu:
Miniekonomia kieszonkowa
Prowadzący: dr Ewa Cichowicz

Szkoła Główna Handlowa
21 listopada 2017 r.

Organizatorzy



Kultura i świadomość ekonomiczna

- Kultura ekonomiczna - zespół poglądów i zachowań związany z gospodarowaniem własnymi zasobami
- Świadomość ekonomiczna – stopień rozumienia zjawisk ekonomicznych, umiejętność podejmowania racjonalnych decyzji ekonomicznych oraz reaktywność na zmiany gospodarcze
 - świadomość: głęboka i płytkadecyzje ekonomiczne podejmowane są
b. często w oparciu o świadomość płytką

Determinanty świadomości i kultury ekonomicznej

- Własne doświadczenia życiowe jednostek
- Wychowanie i procesy edukacji
- Ogólne uwarunkowania systemowe i instytucjonalne, środowisko społeczne, interakcje otoczeniem, w tym bieżąca komunikacja

Jak dzieci uczą się ekonomii?

- Obserwacja
- Doświadczenie
- Zdobywanie wiedzy / multikanałowość

Decyzje gospodarstw domowych

- Dotyczące konsumpcji i oszczędności
- Inwestycyjne
- Finansowe
- Związane z zarządzaniem ryzykiem

Dlaczego ludzie nie oszczędzają (B. Schafer)?

- Myślą, że później będą więcej zarabiać i dlatego nie muszą na razie oszczędzać
- Chcą po prostu wydawać pieniądze i wydaje im się, że oszczędzanie jest trudne i oznacza ograniczenie ich standardu życiowego
- Uważają, że oszczędzanie jest zbędne
- Sądzą, że nie opłaca się oszczędzać (niskie oprocentowanie, inflacja itp.)

Edukacja finansowa: rodzice - dzieci (badanie MasterCard)

- 94,2% rodziców deklaruje, że rozmawia ze swoimi dziećmi na temat pieniędzy
- 5,8% rodziców deklaruje, że nie porusza przy dzieciach kwestii finansowych
- zdaniem badanych, idealnym wiekiem do rozpoczęcia edukacji dzieci w sprawach finansów jest wiek między 6 a 9 rokiem życia (50,5%) oraz między 3 a 5 lat (29,7%)
- 57,7% rodziców deklaruje, iż jego dziecko oszczędza pieniądze na większe wydatki
- 81,6% rodziców jest zdania, że najłatwiejszym do korzystania środkiem płatniczym dla ich dzieci jest gotówka, mniejszym uznaniem rodziców cieszą się karta zbliżeniowa (14,6%) i magnetyczna/chipowa karta płatnicza (11,7%)

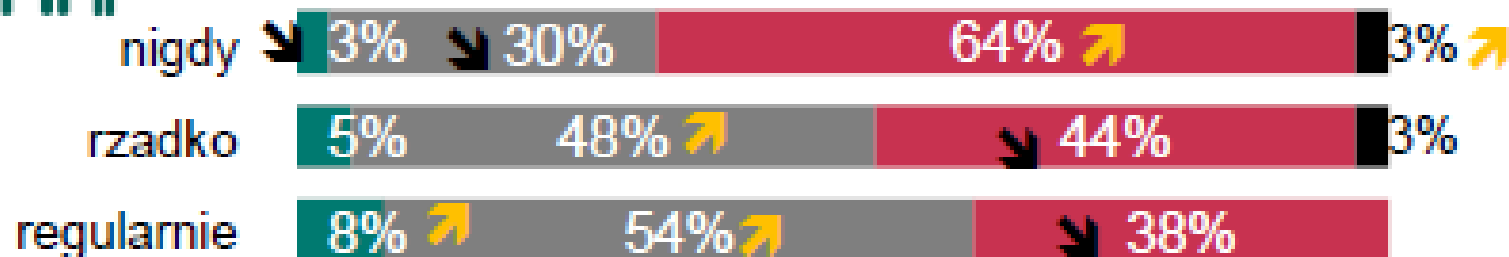
Kompetencje ekonomiczne Polaków (badanie NBP 2015)

Jak ocenia Pan/i swoją ogólną wiedzę z zakresu ekonomii, finansów i gospodarki? Czy Pana/i wiedza jest...?

■ bardzo duża + raczej duża ■ średnia ■ raczej mała + bardzo mała ■ trudno powiedzieć



rozmowy o ekonomii i finansach w dzieciństwie w domu



Kompetencje ekonomiczne Polaków (badanie NBP 2015)

Test wiedzy ekonomicznej pokazał, że wiedza Polaków w tej dziedzinie jest znacznie lepsza, niż ich samoocena. Więcej niż 11 poprawnych odpowiedzi udzieliło 38% Polaków (wysoka wiedza).
Mniej niż 7 poprawnych odpowiedzi podało 18% badanych (mała wiedza).

Czy większa wiedza z zakresu ekonomii, finansów i gospodarki jest Panu/i potrzebna?

■ bardzo + raczej potrzebna ■ raczej + bardzo niepotrzebna ■ trudno powiedzieć

ogółem, 2015



Otwartości sprzyjają doświadczenia z wiedzą ekonomiczną w przeszłości (udział w zajęciach szkolnych i pozaszkolnych oraz rozmowy o ekonomii w dzieciństwie), doświadczenia finansowe (posiadanie ROR, karty debetowej).

Zachowania wobec dzieci (badanie NBP 2015)

Proszę powiedzieć, jak często, jeśli w ogóle, zachowuje się Pan/i wobec swoich dzieci w następujący sposób?

DANE DLA OSÓB POSIADAJĄCYCH DZIECI

■ ma miejsce regularnie
■ zdarza się ale rzadko



Kompetencje ekonomiczne Polaków

- W badaniu przygotowanym przez OECD (2016), które objęło ponad 51 tysięcy osób z 30 krajów, respondenci w wieku od 18 do 79 lat odpowiadali na ten sam zestaw pytań mierzących poziom wiedzy, zachowania finansowe oraz postawy wobec długoterminowego planowania finansów. Polacy znaleźli się na ostatnim miejscu.

Co dzieci powinny wiedzieć (przykłady)?

- Wartość pieniądza, związek między zarabianiem a wydawaniem
- Rodzaje pieniądza
- Możliwości pozyskiwania pieniędzy
- Wartość zakupów / możliwości substytucji
- Możliwości wydawania pieniędzy
- Możliwości w zakresie oszczędzania
- Możliwości inwestowania pieniędzy
- Nauka zarządzania finansami osobistymi

Co dzieci powinny wiedzieć (przykłady)?

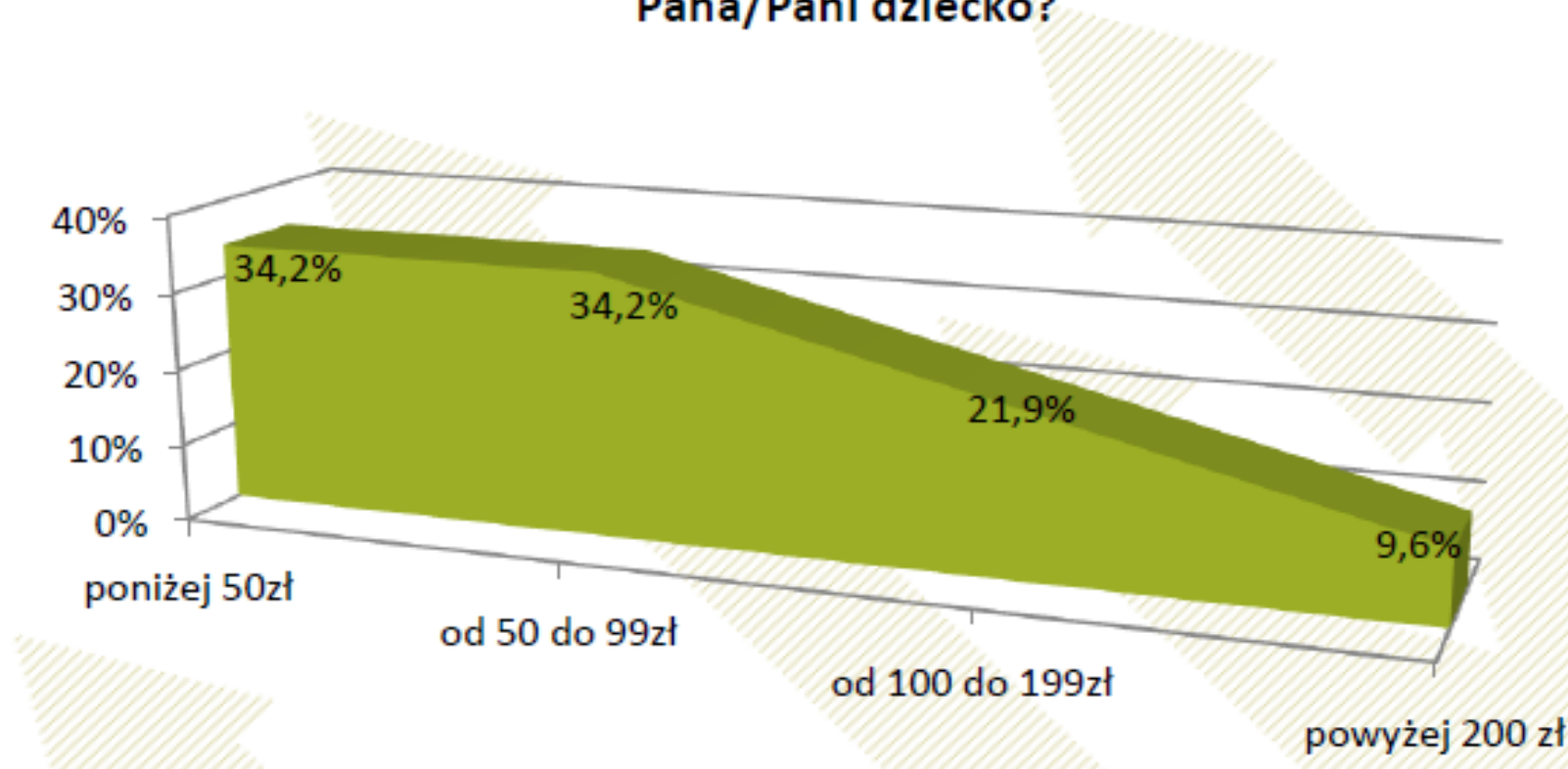
- Nie wszystko można kupić od razu.
- Kosztowne cele wymagają długotrwałego oszczędzania zgodnie z planem.
- Jeśli odkładamy pieniądze w mądry sposób, to otrzymujemy odsetki.
- Jeśli na coś wyda się pieniądze, to może ich zabraknąć na coś innego.
- Jeśli bierzemy pożyczkę, to zwracamy więcej niż pożyczyliśmy.
- Systematyczność daje lepsze efekty niż jednorazowe zrywy.
- Praca ma konkretną wartość, którą łatwo przeliczyć na pieniądze.
- Każdy zakup można przeliczyć na konkretną ilość godzin, jaką trzeba pracować, aby sobie na niego pozwolić (relatywna wartość).
- Przychodów większych niż przeciętne nie zdobędzie się bez wysiłku.
- Systematyczne przychody i umiejętne nimi gospodarowanie dają większą pewność niż jednorazowe wpływy (np. prezenty).
- Warto dotrzymywać swoich zobowiązań finansowych.
- Jeśli jednorazowo otrzymamy dużą kwotę, to warto mieć pomysł jak ją zagospodarować, szczególnie, gdy mamy nieregularne koszty.
- Do czego służy konto bankowe i karta debetowa.

Wybrane dane dot. kieszonkowego (raport BGŻ Optima 2016)

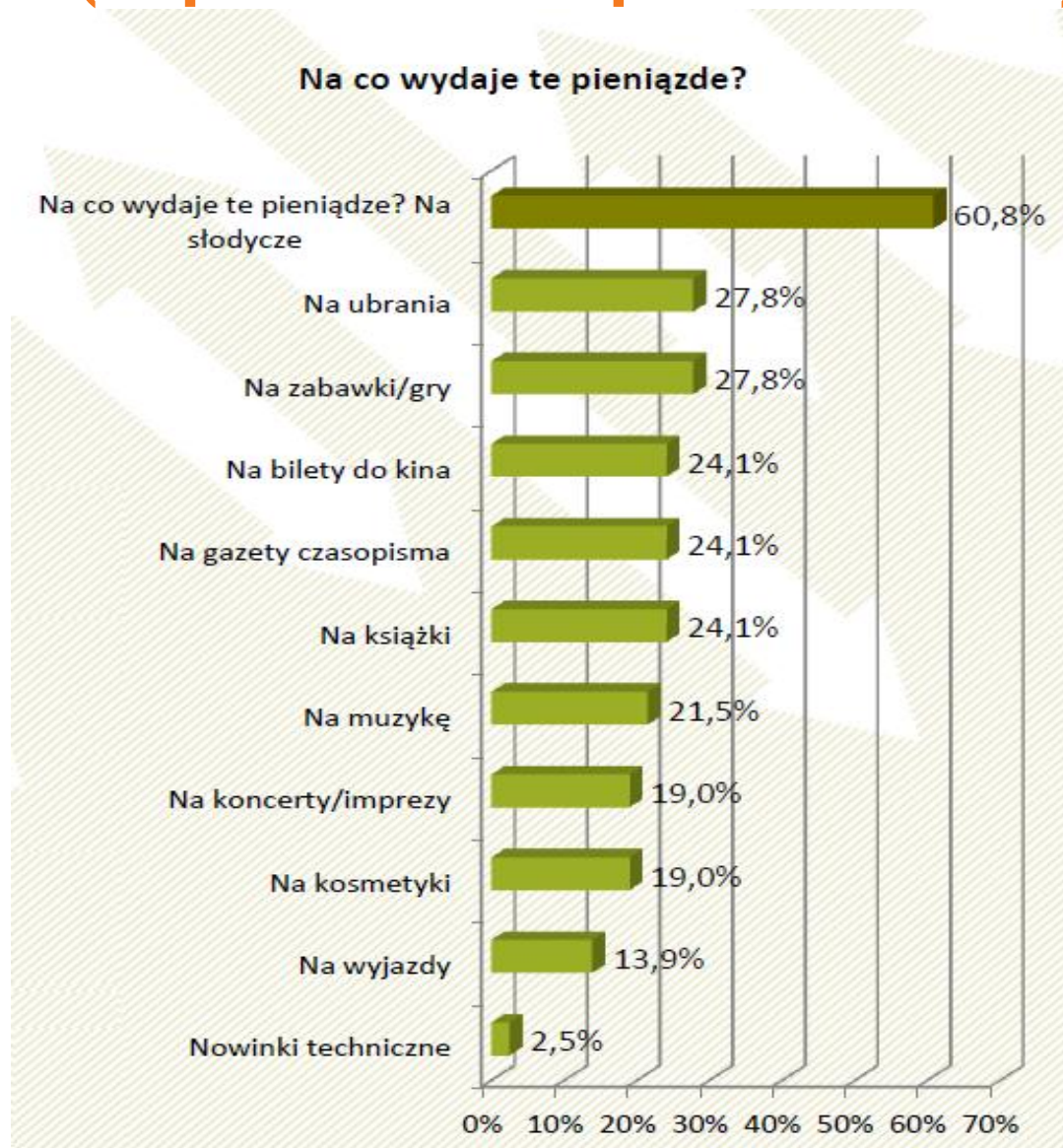
- 46% rodziców regularnie wypłaca dzieciom kieszonkowe
- 20,7% rodziców daje kieszonkowe co miesiąc, 13,5 proc. dzieci otrzymuje je raz w tygodniu
- Średnio to 61 zł miesięcznie, choć np. w Warszawie to 200 zł i więcej (co 4 rodzic)
- Wśród rodziców dzieci w wieku 6-18 lat występuje skokowy wzrost wypłacanych sum po 11 urodzinach dziecka
- 44% dzieci ma dodatkowe kieszonkowe z innych źródeł niż od rodziców (66% to dziadkowie)
- 59% rodziców podsumowuje wydatki po wspólnych zakupach
- 44% rodziców rozmawia z dziećmi o finansach przy okazji większych zakupów
- **Tylko 1% rodziców edukuje dziecko z zarządzania finansami przy okazji tworzenia budżetu**

Wybrane dane dot. kieszonkowego (raport BGŻ Optima 2016)

Ile wynosi średnia kwota (miesięcznie), którą dostaje
Pana/Pani dziecko?



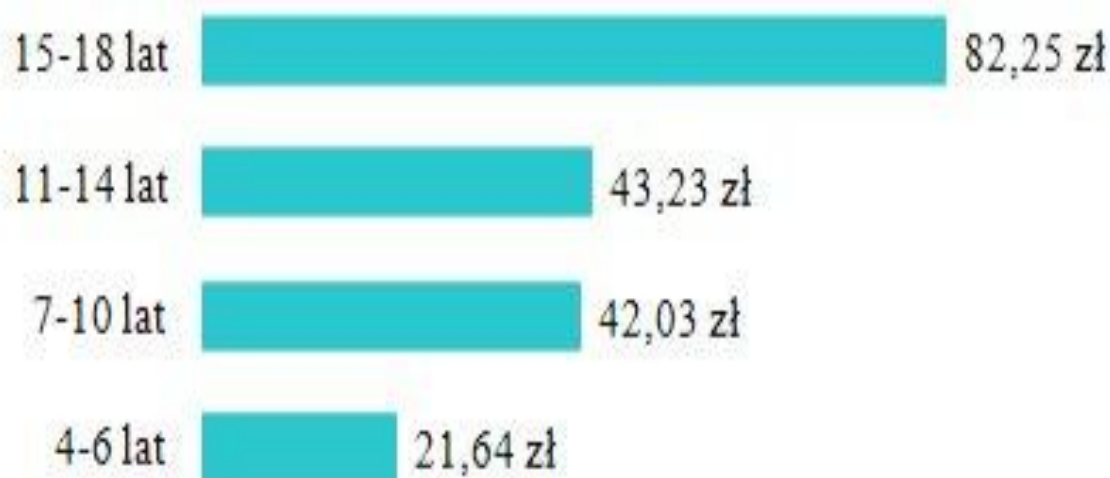
Wybrane dane dot. kieszonkowego (raport BGŻ Optima 2016)



Wybrane dane dot. kieszonkowego (badanie Ipsos 2010 r.)

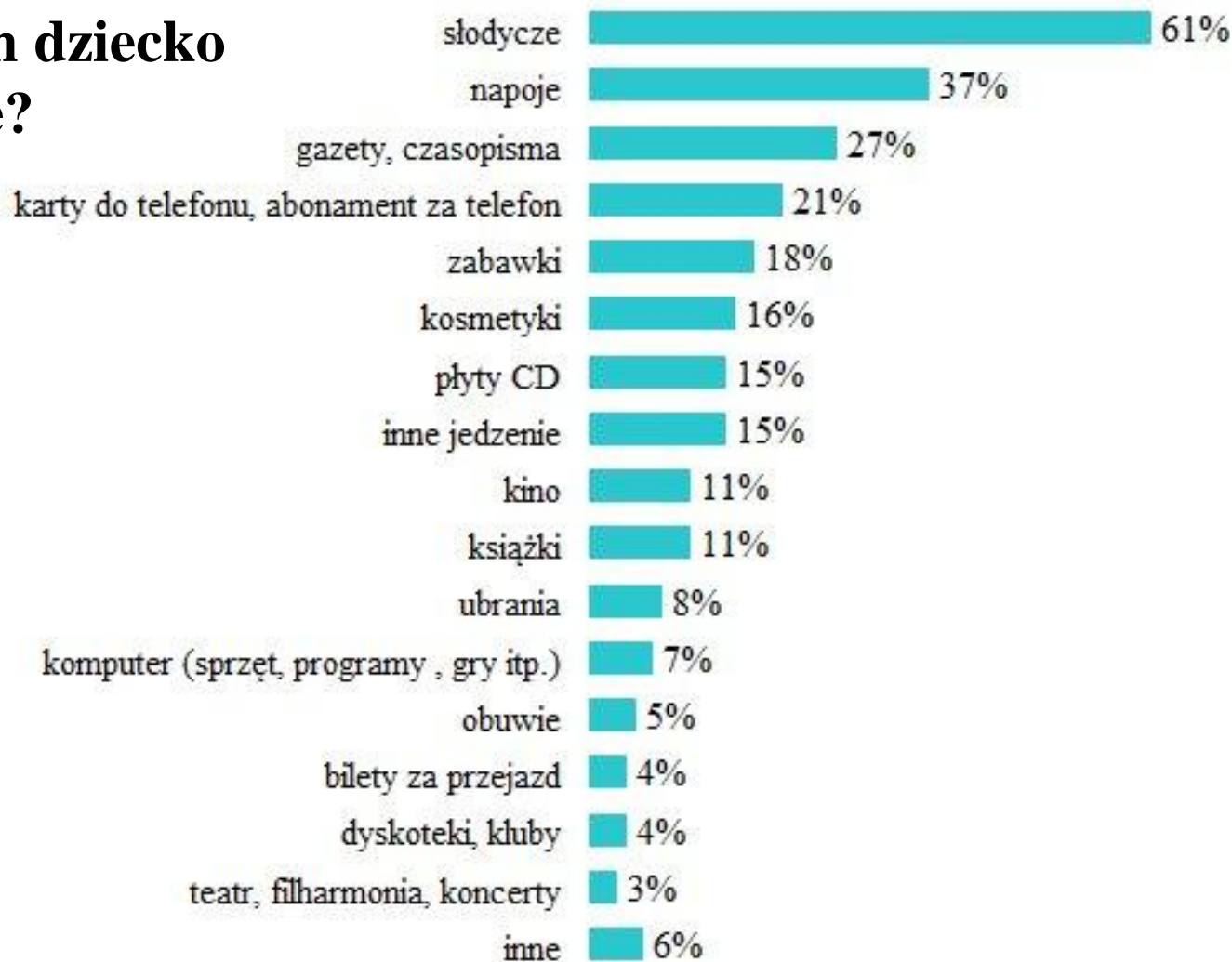
Dzieci, które otrzymują pieniądze, mają do swojej dyspozycji średnio 56 zł na miesiąc. Dla porównania jest to o 18 złotych więcej niż w 2004.

Ile przeciętnie miesięcznie pieniędzy dziecko ma do swojej dyspozycji?



Wybrane dane dot. kieszonkowego (badanie Ipsos 2010 r.)

**Na co przede wszystkim dziecko
wydaje swoje pieniądze?**



Kieszonkowe

- Kto podejmuje decyzję?
- Czy dawać pieniądze?
- W jakich okolicznościach dawać / nie dawać pieniędzy?
- Ile i jak często dawać pieniędzy?
- Co może być pokrywane z kieszonkowego i na jakich warunkach?
- Czy kontrolować wydatki (gdzie i ile)?
- Co zrobić oprócz dawania kieszonkowego?
- Czy zasady są także dla rodziców?

Kieszonkowe - dlaczego?

- Zbudowanie umiejętności zarabiania, wydawania i oszczędzania pieniędzy
- Danie dziecku szansy na popełnienie błędów związanych z zarządzaniem środkami finansowymi
- Nauczenie odpowiedzialności i cierpliwości